

Socialmedicinska studieresor i Sovjetunionen

På senare år har intresset för såväl turist- som studieresor till Sovjetunionen ständigt ökat. När tanken på en socialmedicinsk gruppresa till Sovjetunionen hösten 1970 väcktes, visade det sig att intresset var så pass stort på de socialmedicinska institutionerna att resan måste dubbleras. I ett par följande artiklar i detta nummer av SMT har några av deltagarna redovisat en del av sina intryck från dessa båda resor.

I nedanstående artikel berättar socionom Maj-Britt Inghe något om lämpliga arrangemang och förberedelser för en studieresa till Sovjetunionen.

Maj-Britt Inghe

Svenskarna har blivit ett resande folk. Efter andra världskrigets relativa isolering har strömmen av resenärer främst i sydlig och västlig riktning ständigt svällt. Det gäller naturligtvis i första hand turister, som tack vare billiga charterresor och en hygglig standardutveckling fått en chans att vidga vyerna på ett sätt som tidigare var förbehållet ett litet fåtal. Men också studieresorna har ständigt ökat — inte minst bland socialarbetare och läkare som känt ett behov av att skaffa kontakter och information utomlands. Strömmen av resenärer gick länge tämligen ensidigt söder- och västerut, och det dröjde innan man upptäckte att det kanske också fanns något att hämta i östlig riktning. På senare år har emellertid intresset för såväl turist- som studieresor till Sovjetunionen och andra socialistiska stater ständigt ökat. Tiotusentals svenskar har för första gången besökt länder, som de tidigare betraktat med misstro, rädsla och kanske fientlighet, men också med nyfikenhet. Flertalet har nog återvänt med en mer nyanserad och positiv uppfattning än tidigare, för många har besöket varit en inspirerande upplevelse som lockar till fler och längre resor.

När tanken på en socialmedicinsk gruppresa till Sovjetunionen hösten 1970 väcktes, visade det sig att intresset var så pass stort på de socialmedicinska institutionerna att resan måste dubbleras. Den första gruppen på 20 personer besökte sålunda Moskva och Leningrad under 10 dagar i oktober 1970, den andra på 21 personer reste i april 1971 till Leningrad, Moskva och Kiev. I ett par följande artiklar i detta nummer av Socialmedicinsk Tidskrift har några av deltagarna redovisat en del av sina intryck från dessa båda resor.

Hur arrangeras en studieresa?

Något skall här sägas om hur man går tillväga när man vill arrangera en studieresa för en speciell yrkes- eller intressegrupp. Om man inte redan har direkta kontakter med eller kanske rent av en inbjudan från någon institution eller kolleger i Sovjetunionen, får man den bästa hjälpen om man vänder sig till Förbundet Sverige—Sovjetunionen i Stockholm eller någon av dess lokalavdelningar ute i landet. Detta förbund har ett intimt samarbete med motsvarande organisation i Sovjetunionen. Man undertecknar varje år ett sam-

Gruppen har hela tiden en svensktalande guide till sitt förfogande, en utomordentligt duglig och välutbildad hjälp, som i regel har imponerande kunskaper om samhällsliv och övriga förhållanden i Sovjetunionen — ofta också om Sverige.

arbetsavtal, som bl a innefattar ett antal sk specialresor, där man åtar sig att svara för de fackmässiga kontakterna och studiebesöken. Förbundet för vänskapliga och kulturella förbindelser med utlandet, som den sovjetiska organisationen heter, har ett omfattande nät av kontakter med olika institutioner och yrkesområden inom hela Sovjetunionen. I flertalet större städer finns dessutom speciella vänskapsföreningar med Sverige, som lägger ner stort arbete på att göra besök av svenska turister och studiegrupper så givande som möjligt. Som ett exempel kan nämnas att det berömda Bechterewinstitutet i Leningrad är kollektivanslutet till den sovjetisk-svenska avdelningen på platsen och därför alltid villigt ställer upp när det gäller att ta emot gästande kolleger.

De rent praktiska arrangemangen ombesörjs av Intourist, som svarar för hotell, resor inom landet, guider etc, och priserna är desamma som för turistresor. Gruppen har hela tiden en svensktalande guide till sitt förfogande, en utomordentligt duglig och välutbildad hjälp, som i regel har imponerande kunskaper om samhällsliv och övriga förhållanden i Sovjetunionen — ofta också om Sverige.

Förberedelsearbetet viktigt!

Vill man ordna en studieresa till Sovjetunionen blir utbytet störst om man lägger ner lite möda på förberedelsearbetet. Man bör vara ute i god tid — minst tre månader — och man bör välja en lämplig tidpunkt. I Sovjetunionen liksom i Sverige är sommarmånaderna semestertid och det är svårt att träffa de kolleger man önskar, skolor och universitet är stängda etc. Då är dessutom turistströmmen främst till Moskva och Leningrad som störst och konkurrensen om de bästa hotellen, de kunnigaste guiderna, teaterbiljetter o s v därefter. Det är bäst om gruppen intressemässigt är någor-

En någorlunda utförlig beskrivning av vad gruppens deltagare själva sysslar med är nödvändig om man skall hamna på rätt ställe.

lunda homogen, då man vid studiebesöken är beroende av den svensktalande tolken, som inte rimligtvis kan vara mer än på ett ställe i taget. Man kan inte räkna med att man klarar sig med engelska eller tyska, och tyvärr är det ju inte så vanligt med svenskar i gruppen som behärskar ryska språket. Däremot står det naturligtvis var och en i gruppen fritt att avstå från ett och annat studiebesök för att ströva omkring på egen hand.

En någorlunda utförlig beskrivning av vad gruppens deltagare själva sysslar med, vilka kolleger de vill träffa, vilka institutioner — eller vilken typ av institutioner — de önskar besöka är nödvändig om man skall hamna på rätt ställe. Som framgår av bl a Arne Magnussons redogörelse i detta nummer är organisationen inte minst på det sociala fältet delvis en helt annan än i vårt land, och yrkestitlar som socionom eller socialassistent ger ringa vägledning. En viss kunskap om samhällsutvecklingen och samhällslivets organisation i Sovjetunionen är också nödvändig om man skall förstå förhållandena där. Detsamma gäller för också ibland förhållandena i Sverige: har man aldrig besökt ett svenskt mentalsjukhus har man naturligtvis föga utbyte av ett besök på ett ryskt sådant, vet man inte hur det ser ut i en svensk textilfabrik, kan man knappast göra några jämförelser efter ett besök på en sådan i Kiev. Det gäller också att kunna svara på frågor om Sverige från de ryska kollegernas sida. Något bör man alltså "läsa på", även om man kanske inte kan begära att alla skall vara lika ambitiösa som den grupp socialarbetare från Stockholm som i maj 1971 besökte Leningrad. De hade under en säsongs studiecirkelarbeta noga förberett sig och fördelat arbetsuppgifterna

Vet man inte hur det ser ut i en svensk textilfabrik kan man knappast göra jämförelser efter ett besök på en sådan i Kiev.

på smärre grupper, som fick svara för var sitt specialområde.

Lär ryska alfabetet

Som tidigare berörts är vårt främlingskap med det ryska språket ett handikap, som försvårar den direkta kontakten. Man träffar naturligtvis sovjetmedborgare — främst bland de yngre — som talar engelska, tyska eller franska. Alla läser något främmande språk i skolan, men ofta språk som vi inte behärskar: andra slaviska språk, andra sovjetiska nationaliteters språk, asiatiska språk etc. Om man själv inte läst ryska ganska länge klarar man väl knappast att konversera på språket ifråga. Men man bör åtminstone lära sig det ryska alfabetet och en och annan glosa och fras, så att man

nödtorftigt kan läsa på skyltar och kanske fråga sig fram på gatan. Det gör att man känner sig lite säkrare och mera hemtam, när man ger sig ut på egna strövtåg.

Flertalet resor går väl till Moskva och Leningrad, och den som inte tidigare besökt Sovjetunionen vill och bör naturligtvis inte missa dessa städer. Men har man dessutom möjlighet att utsträcka besöket till någon av Sovjetunionens övriga 14 republiker kommer man att finna att det är värt både pengarna och mödan. Sovjetunionen är inte bara RFSR utan också Ukraina, Kazakstan, Armenien, Litauen, Grusien etc. — alla republiker med sin kulturella egenart och med ett stort mått av självständighet inom Sovjetunionens ram.

LENINGRADKRYSSNING

med M/S Kalinin 16—23/6

4 hela dagar i Leningrad. Utöver sightseeing i den vackra staden ordnas specialbesök för läkare och socialt verksamma personer.

Dagsutfärd till den gamla kulturhistoriska staden Novgorod. Möjligheter till balett- och cirkusbesök.

Priser från 625: —

Begär snarast utförligt prospekt från

FÖRBUNDET SVERIGE - SOVJETUNIONEN

KATARINAVÄGEN 20. 116 45 STOCKHOLM. Tel. 44 64 34, 42 80 31.